

Jaromír Slavíček

Krajinou skal a historie

Krajinou skal a historie

Jaromír Slavíček

ELTISK Uherský Brod

Autorské právo © Jaromír Slaviček 2021
Fotografie © Jaromír Slaviček, Josef Wagner, František Lysáček,
Ivan Čižmář 2021

Vydal ELTISK Uherský Brod v roce 2021

ISBN 978-80-88116-37-0

Předmluva

Skály i stopy dávné historie zvyšují rozmanitost krajiny, což nesporně platí i pro nevysoké kopce Vizovické vrchoviny.

Skalní útvary se přirozeně svou velikostí nedají srovnávat se skalami v Českém ráji, přesto mají svůj nepopíratelný půvab.

Při svých cestách se autor nemohl vyhnout i historickým souvislostem s tímto nezaměnitelným koutem naší vlasti.

Krajina Vizovických vrchů je tak názornou ukázkou propojenosti přírodních dějů i umu lidského společenství.

Krajinou skal a historie Vizovických vrchů

Ačkoliv jsou skály pro tuto vrchovinu typické, bývají návštěvami poněkud opomíjené.

Zcela neprávem.

Je jich celá řada, byť jsou ve vrších výskytem roztroušené. Dal jsem si tu práci a postupně je vyhledával.

Přes rozmanitost svých tvarů mají hodně společného, třeba přítomností nepřehlédnutelných tzv. voštin nebo tafoni.

Voštiny se obvykle popisují jako četné na sebe těsně přiléhající jamky o velikosti několika centimetrů, které jsou rozprostřeny na povrchu skal.

Tafoni jsou podstatně větší prohlubně, často svými rozměry přecházející v jámy.

Vyskytují se jak samostatně ve shlucích v různých typech hornin, nejčastěji v žulách, ale i v pískovcích a dalších horninách.

Vizuální rozdíl mezi voštinami a tafoni je pak následový.

Voštiny jsou centimetrové až decimetrové jamky kruhového až protáhlého tvaru oddělené dobře vyvinutými přepážkami – hřbítky.

Obvykle se vyskytují ve shlucích na mnoha metrech skalní stěny. Nejčastěji se formují v pískovcích.

Jejich vznik se doposud popisoval dvěma způsoby, a sice teorií skalní kůry a hydraulickou hypotézou.

Teorie skalní kůry předpokládá, že odolnost skalního povrchu se v důsledku vysrážení minerálů časem zvyšuje, zatímco vnitřek masivu zůstává stále stejný, nebo zvětrává.

Rozdílná odolnost povrchu pak v kombinaci s povětrnostními vlivy působí postupný vznik malých jamek, až se časem vytvářejí útvary připomínající včelí plástve.

Výsledky měření však tuto teorii vzniku nepotvrdily.

Vědci nakonec dokázali pravdivost druhé ověřované hypotézy vzniku voštin, a sice hydraulické. Podle ní pískovce v sobě zadržují vsakující se dešťovou vodu s rozpuštěnými solemi, která v nižších partiích skály proudí k povrchu, kde se nerovnoměrně vypařuje.

Vznikají jamky se solemi, které se v nich sráží a tím je rozšiřují, naopak přepážky voštin jsou suché a solné zvětrávání je nepoškozuje.

Se všemi těmito formami reliéfu jsem se běžně při svých cestách po Vizovických vrších setkával.

„Podobané skály“ byly vidět doslova na každém kroku.

Následně uvádím popis jednotlivých skalních útvarů od západu směrem k východu.

Začínám Rýsovem, pokračuji Mlčačkami, dále pak Starým Světlovem, Klášťovem, Lačnovskými skalami, Krajčicemi a končím své putování jeskyněmi v lokalitě Na Kopci poblíž Lidečka. Byla to věru pěkná štreka a zejména podívání...

Rýsov

Skála, kdysi s historickým hrádkem, měla stát na kopci o něco málo nižším než sousední Komonec s pozůstatkem Starého Světlova.

Za účelem výstupu k ní jsem musel ze svého auta vysednout v Provodově na Maleniskách. Po jeho opuštění jsem šel nejdříve vyhledat nevelké skalisko, které jsem si našel v mapách na internetu.

Hledání netrvalo dlouho, bylo kousek od silnice nedaleko, těsně pod provodovským kostelíkem, respektive hřbitůvkem.

Nevelké, ale tím, že se o něm prakticky nepíše, o to více zajímavé.

Pořídil jsem jeho fotku a vydal za svým hlavním cílem – Rýsovem.

Vrátil jsem se ke svému autu na parkovišti na Maleniskách a od něho jsem vzhledl vzhůru do zalesněného svahu.

V duchu konstatoval, že to asi nebude moc jednoduchý výstup.

Ale začít se muselo.

Prvním mým úkolem bylo překonání potůčku s okolitým velmi hustým porostem lopuchů. Nebyl příliš široký, ale přeskóčit se v mém pokročilém věku nedal.

Skalní útvar pod provodovským kostelíkem

Skalka vedle Čertova kamene

Pátral jsem tedy po jeho užším místě s nějakým z vody uprostřed vyčnívajícím kamenem, který bych použil jako provizorní mostík.

Podářilo se.

Následně jsem měl dvě možnosti pokračování výstupu : buď jít nahoru ke skále po louce, nebo smíšeným lesem. Řekl jsem si, než kráčet po rosou zmáčené louce, to raději vezmu lesním porostem.

Stalo se.

Stoupání netrvalo dlouho, vždyť to bylo jen pár set metrů, ale dalo fyzicky mému tělu docela hodně zabrat.

Občas jsem zaklonil hlavu a pohledem vzhůru vyhlížel skalisko se stopami hrádku, ale prozatím bez úspěchu.

Všude kolem mě se tyčily jen listnaté stromy a zem pokrývala spousta z minulého podzimu spadlého listí.

Nedal jsem se však odradit a vystupoval dále.

Náhle jsem nad sebou spatřil mezi stromy jakýsi skalnatý obelisk.

Že by to bylo mnou hledané?

Téměř jsem měl už jistotu, ale jak se ke skále blíže dostat?

Posledních asi 20 metrů totiž bylo fyzicky nejnáročnější. Musel jsem se chytat větví okolních stromů, abych se nepřevrátill dozadu.

Ještě před hlavní skálou jsem spatřil nakloněný skalní blok s řadou poměrně symetricky uspořádaných polodutím, tafonů.

Celý útvar mně připomínal obrovský náhrobní kámen, anebo nějakou stavbu Asyřanů z Blízkého východu.

Pozoruhodné, co příroda dokázala vytvořit.

Stačilo pak už jen pár kroků a konečně jsem u vysněné skály – Čertova kamene na Rýsově – jak se správně útvar jmenuje, stanul.

Pěkný kousek to byl na pohled, jen co je pravda.

Odhadem tak 10 metrů vysoký a ještě o nějaký ten metr delší. Jeho stěny oplývaly velkým množstvím již zmíněných dutin – tafoni.

Že se jedná o vhloubené útvary vzniklé vyvětráváním horniny, to už jsem věděl. Často se vyskytují v žulách, ale tady byly tvarovány v poměrně měkkém pískovci. Dutinky se směrem dovnitř více nebo méně rozšiřovaly.

Dále mě na skále zaujala načervenalá barva některých míst. Napadlo mě, že se jedná o vysrážené soli železa, které toto zabarvení umožňují.

Větší či menší svislé pukliny v uceleném skalním bloku pak dotvářely celkové vzezření pozorovaného objektu.

Čertův kámen

Po obhlédnutí skály jsem začal své mozkové závitky zatěžovat otázkou, na kterém jejím místě hrádek stál a kde měl mít vchod.

Asi tady, zauvažoval jsem při pohledu na sníženinu za skálou.

V jiných směrech se totiž mému zraku pouze nabíely příkré stráně, takže tam se vchod pravděpodobně nemohl nalézat.

Na samotný vrchol Čertova kamene se mně pak zachtělo vylézt, i když to bylo poměrně hodně nebezpečné.

Nebylo by totiž v těch chvílích v blízkosti nikoho, kdo by mě při eventuálním uklouznutí a pádu zachraňoval.

Velmi opatrně jsem tak učinil, ale na vrcholovou plošinu už se neodvážil, i když mně sahala jen do půl pasu.

Pouze jsem na ní zahlédl několik nevelkých skalních mís.

Po sestupu ze skály jsem dle svého záměru ještě vyšel asi 500 metrů k vrcholu kopce Rýsova za účelem předpokládaného rozhledu.

Po jeho dosažení jsem si uvědomil, že stojím na místě dávného hradiště z doby laténské, tedy mladší doby železné, což jednoznačně dokázaly archeologické výzkumy.

Prý se v těch místech našlo i několik duhovek, tedy zlatých mincí.

Měl jsem je hledat?

Asi ne, byl by to špatný nápad, ale bez detektoru bych neměl šanci, možná ani s ním. No, archeologové tady budou mít ještě hodně práce, a nejenom hledáním mincí.

Poté jsem znovu sestoupil ke skalisku, neboť jsem potřeboval informace o hrádce, který na skalisku stával.

K tomu účelu mně posloužila nedaleká informační tabule.

Stálo na ní:

Na skalisku byl postaven nevelký hrad.

Dle archeologického výzkumu se v něm žilo v období ve 2. pol. 13. – 1. poloviny 14. století. Jediná písemná zpráva o hradu pochází z r. 1517 při převodu majetku Jitky z Landštejna na jejího manžela Joachima z Bibřtejna, kdy je již uváděn jako pustý.

Podle původního názoru některých badatelů hrad stával na tzv. Hradišti, nejvyšší partii vrchu Rýsov, kde jsou v terénu dodnes patrné pozůstatky valového opevnění pravěkého hradiště založeného na samém konci doby bronzové.

Pozdější výzkum v roce 1983 však zjistil, že hrad nestával v místě pravěkého hradiště, nýbrž 500 metrů severovýchodně od jeho středu v této poloze zvané Čertův kámen.

Z nejnázřejší přístupné jihozápadní strany byl hrad chráněn příkopem širokým kolem 7 metrů, ještě dnes hlubokým 2 metry, částečně vylámaným ve skalním podloží a navršeným valem.

Vlastnímu jádru hradu na čelní straně vévodí výrazný přes 12 metrů vysoký pískovcový skalní suk, tedy skála, o které píšu, s přibližně obdélníkovým půdorysem o rozměrech 17×11 metrů a s horní plošinou přibližně obdélníkového půdorysu o délce stran 10×5 metrů.

Na skalním útvaru je vysekána řada čtvercových otvorů pro ukotvení trámové konstrukce. Podstatně menší skalní blok uzavíral areál hradu na severovýchodní straně.

Z hradu se zachovalo skalisko s vysekanými otvory a nepatrné zbytky čelního valu a příkopu vytesaného do skály.

Lze ho přiřadit do kategorie skalních hradů.

Přestože mu chybí některé prvky typické pro skalní hrady, při jeho stavbě bylo využito přirozeného skalního útvaru.

Hradu dominovala dřevěná věž obranného a obytného charakteru na skalním suku. Kromě věže stály v areálu obklopeném jednoduchou palisádovou hradbou dřevěné hospodářské budovy.

Svým charakterem lze toto sídlo přiřadit spíše k tvrzi. Strážilo krajinu už celá tisíciletí.

Skálu ovšem znali i Keltové, kteří v hradišti nedaleko nad ním zanechali několik zlatých miskovitých penízů zvaných duhovky.

A jak nahlíželi na tento skalní útvar naši předkové?

Jeho existenci si vysvětlovali následovně:

„Obrovský balvan zvaný Čertův kámen podle nich vykukoval již celá tisíciletí ze zarostlého lesa Rýsova v době, kdy ještě nežil člověk.

Naši krajinu tehdy stihla katastrofa.

Země se trásla a praskala.

Hory se bořily do hlubin a jiné se tvořily nad roklemi.

Ničivá moc zběsilé přírody neznala překážky, když hrom příšerně burácel a mračna vody padala z povětří na provodovské hory.

V té době povstalo skalisko na úbočí Rýsova u Provodova.

Již před dvaceti stoletími o něm věděli lidé, byli to Keltové, siláci a bojovníci.

Pronikli tehdy ze staré Galie až do Podunají a odtud se dostaly jejich ojedinělé kmeny až k vizovickým horám.

Z rovin do hor je zahnal hlad, tam níže v dolinách bylo již málo zvěře.

Zato hory byly na zvěř bohaté.

Živobyť měli lovci divočáků dostatek.

Postupně se početně rozrůstali, ale kdy opustili krajinu pod Rýsovem, se neví.

A již patrně se nezjistí.

Zachovalo se po nich jen několik zlatých penízků zvaných duhovky. Po jejich odchodu do našeho kraje přišli Slované.

Nastěhovali se do liduprázdného kraje. Na Rýsově i na nedalekém Oberském vrchu si postavili hrádky a obehnali je náspy a příkopy.

Dodnes jsou v těchto místech viditelné.

Povahou byli tito osídlenci tiší a mírumilovní. Uctívali mnoho bůžků, jim zasvětili i hradiska.

Na rýsovském skalisku se scházeli k pobožnostem.

Na hranici z dubového dříví obětovali domácí zvířata., zvláště mladé býčky. Dodnes je země na Rýsově u obětního skaliska popelem zčernalá.

Po obětních obřadech odprošovali boha Černoboga, od něhož pocházela smrt, všecka zloba a neštěstí.

Báli se trestu za své špatné skutky.

Také prosili své bohy o pomoc. Bohyni Živu prosili o hojnou úrodu a boha Velesa vzývali, aby jim chránil dobytek a rozmnožil jeho stáda.

Cítili též povinnosti poděkovat bohům za teplé sluníčko, za krásnou přírodu a hojnost zvěře v horách.

Ale když se posléze stali naši slovanští předkové křesťany, vyhýbali se těmto místům a strašili malé děti, aby ke skalisku nechodily.

Svým dětem vyprávěli, že na těch místech bydlí čert. Čert si tu prý hodoval na dobytku a drůbeži ukořistěných od ubohých místních.

Tyto obavy se u starých lidí zachovávaly celé věky. Proto se také skalisko na Rýsově dodnes nazývá Čertovým kamenem nebo krátce Čertákem.

Kopec Rýsov za skaliskem skrývá dle pověry také nevyčerpatelné zásoby zlata.

Podle jiné místní pověsti tu stával dřevěný zámek, jediným jeho obyvatelem měl být tajemný černý kůň, jehož divoké ržání se sem tam dosud nese noční tmou.

Dočetl jsem informace a zase byl o něco chytřejší, ale bylo nutné pokračovat v cestě k nedalekému Oberskému vrchu.

Ten má sice jenom málo přes 400 metrů, ale strmým výstupem mě přesvědčil, že i malé kopce dají jedinci, jak se říká, hodně zabrat.

Konečně jsem stanul na jeho vrcholu.

Čekala mě na něm plošina, mírný vánek a překrásný výhled téměř do všech světových stran, hlavně na okolní kopce.

Naproti Oberskému vrchu ležící o něco vyšší Komonec je veřejnosti známý především zbytky hradů Starý Světlov a Engelsberk, kterému se jinak říká Sehradický hrad.

Nemohl jsem se vynadívat, ale bylo nutno se zajímat o polohu vlastního hradiště.

Vyvýšenina, na které jsem stál, byla poměrně ostře ohraničena již uvedenou vrcholovou plošinkou.

Říkal jsem si, že přece tady muselo stát hradiště, kde jinde by byly jeho utvářením tak příhodné podmínky pro jeho obranu?

Údaje z literatury však jeho polohu uvádějí kousíček vedle.

V roce 1982 archeolog V. Dohnal objevil na severním obvodu polohy „Oberský“ asi 50 m dlouhou, obloukovitě stočenou kamennou hráz obrácenou proti níže položenému přístupovému sedlu a také na jižní straně

byl podle něj vrchol chráněn dvěma nad sebou ve sva-
hu umístěnými terasovými stupni.

Tyto nálezy však označil za struktury přírodního rázu a svou zprávu uzavřel konstatováním, že poloha „Oberský“ nebyla uměle opevněna.

Na druhou stranu však zde bylo v roce 1989 pomocí mikrosondáže objeveno několik kovových předmětů: štíhlá železná sekerka s uzavřenou oválnou tulejkou, několik hřebů s plochou kruhovou hlavicí nebo s úzkou hlavicí ve tvaru T, část ploché tyčinky se zpětně zahnutým koncem a plná bronzová kulička se závěsným očkem.

Ačkoliv zde nebyl zjištěn keramický materiál, lokalita byla na základě oněch nálezů zadokumentována do období púchovské kultury na přelomu tisíciletí.

Takže tady musel kdysi lid dávný přece jenom přebývat.

Snad jsem tedy na hradisku byl...

Nechtěl jsem se vracet stejnou cestou, a tak jsem volil sestup lesem, kudy to jenom šlo.

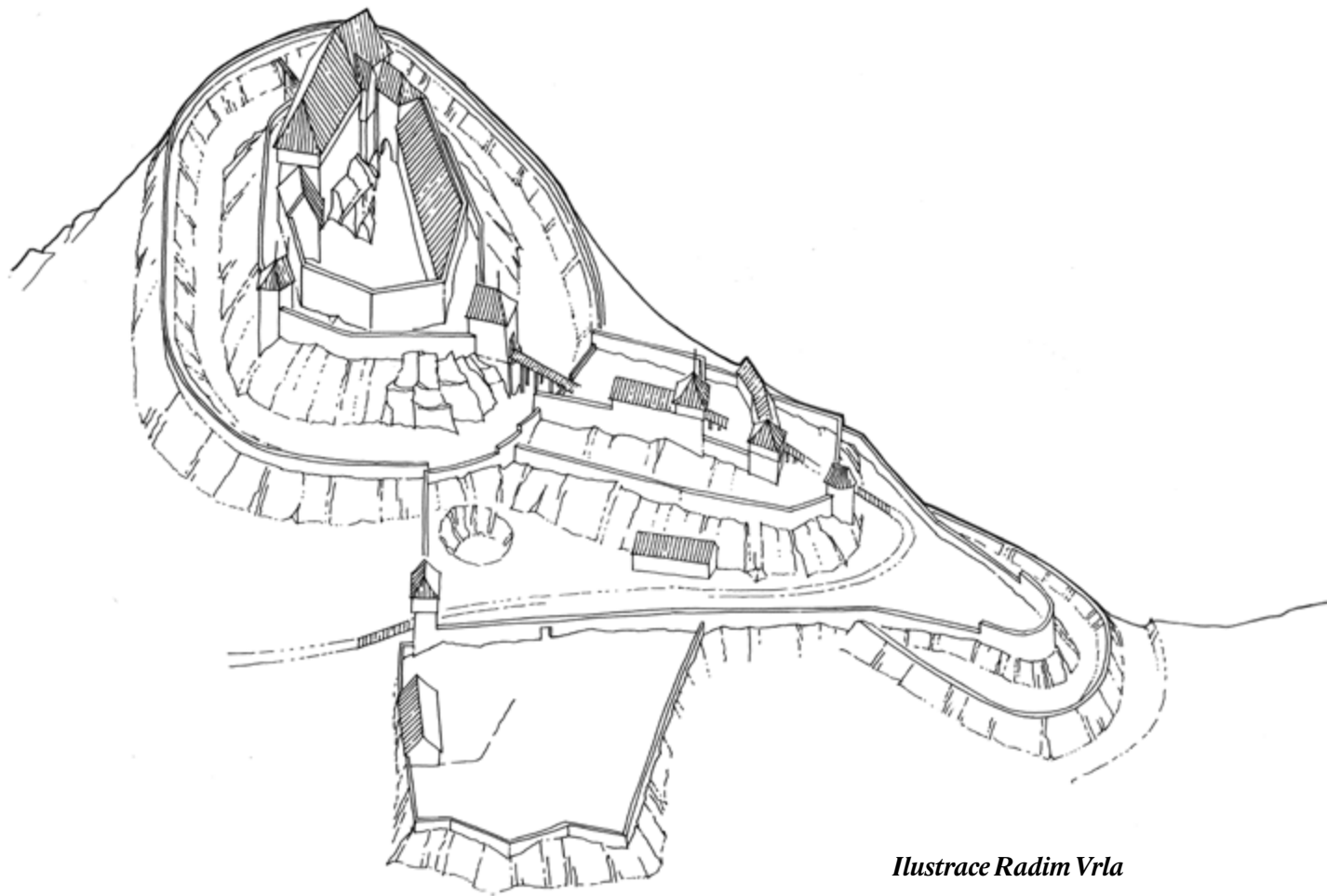
A ono to moc nešlo.

Přecházet padlé stromy a sklouzávat po loňském listí člověku moc nepřidá. Navíc jsem ztratil pojem, kde se vlastně nacházím.

Návrat byl tedy hodně náročný.

Oberský vrch

Ilustrace Radim Vrla

Starý Světlov

Další mou zastávkou byl Starý Světlov.

Mohlo by se snad zdát, že bývalý hrad Starý Světlov nemá se skalami nic společného, opak je však pravdou.

I on stojí na rozsáhlém skalisku, což je zvlášť patrné při pohledu ze severní a východní strany. Ale může znít otázka jak se k němu dostat.

Není to tak složité, jak mnozí vědí.

Musel jsem tentokrát vystoupit z autobusu na provodovském Malenisku a absolvovat pěšky pár set metrů silničkou k provodovskému kostelíku.

Od něho se mně nabídl pěkný pohled na protější svahy s Rýsovem, který jsem v jinou dobu navštívil.

K hradu to však ještě bylo asi kilometr chůze lesní cestou. Přibližně po dvaceti minutách jsem stál u torza hradu.

Ten je podle informací poprvé uváděn r. 1360, kdy patřil Albertu ze Šternberka. V roce r. 1449 ho stavové vykoupili a postoupili čtveřici šlechticů.

V r. 1393 přijala Eliška ze Šternberka za spolumajitele svého manžela Voka z Kravař. V r. 1412 náležely ke Světlou vesnice Provodov, Pozlovice, Lidkovice (zanikly), Luhačovice, Bojkovice, půl Ústí (zaniklo), Krhov, Pitín, Hostětín a Komňa.

Eliška postoupila v r. 1418 panství Jaroslavu ze Šternberka, který zahynul v r. 1420 v bitvě pod Vyšehradem.

Později vlastnil světlovské panství uherský magnát Pankrác od Sv. Mikuláše, který neblaze proslul jako vůdce lapků pustošících celý kraj.

Proto v r. 1449 moravští stavové hrad Světlov od Pankráce koupili a prodali jej Burianu z Vlčnova.

Za bojů mezi Jiřím z Poděbrad a uherským Matyášem Korvínem, kdy celý kraj trpěl četnými nájezdy, byl i Světlov natolik pobořen, že už před r. 1480 bylo rozhodnuto vybudovat nad Bojkovicem hrad Nový Světlov.

V důsledku toho se Starý Světlov po roce 1517 uvádí již jako pustý.

A jak to asi vypadalo kdysi s jeho vzhledem?

Plochu vlastního hradu tvořil nepravidelný ovál o průměru zhruba 45 x 50 m, přičemž v jeho severo-západní části se uchovala v nepatrných zbytcích obvodová hradba s několika zalomeními. Částečně se zachovala i v jižním úseku.

Torso Starého Světlova

Ze západní, severní a východní strany bylo vlastní jádro hradu obklopeno parkánem, tedy předhradním prostorem chráněným valem.

Na východní straně se parkán poněkud rozšiřoval, patrně byl v těch místech vstup do vlastního jádra hradu.

Celý hrad byl navíc obehnán příkopem o šířce 12–15 m a mohutným valem, dosahujícím ještě dnes výšky téměř 5 m.

Průzkumem bylo prokázáno, že hradní palác stál v severovýchodní části vlastního jádra, měl přibližně délku přes 20 m a šířku přes 6 m a byl patrně trojprostorový.

Zdivo bylo z lomového kamene o šířce 80 až 90 cm a výzkum zachytil již jen částečně zachovanou sutěrní část paláce.

Jinak se nepodařilo v prostoru vlastního hradního jádra identifikovat žádnou další zděnou stavbu, pouze v jihovýchodní části stály patrně stavby hospodářského charakteru.

Sondáží se v těchto místech narazilo na mnoho zuhelnatělých dřev.

Z této kulturní vrstvy, která nesla stopy po požáru, pocházela početná kolekce archeologických nálezů, především keramiky. Nejpočetněji je zde zastoupena

vypalovaná šedá keramika ze středně zrnitého hlinitopísčitého materiálu.

Převažují opět hrnce, ale objevují se i džbány, misky apod. Nalezeny zde byly i zlomky technické keramiky, například kachle.

Jako na téměř všechny hrady, tak i na Starý Světlav se váží pověsti.

Pro příklad dvě uvádím:

O pokladu na hradě Světlově

Před šesti stoletími kvetla sláva dvou hradů v provodovských kopcích: Světlova a Sehradu. Ale pak oba hrady obsadili loupeživí rytíři Petr Nebojsa a Pankrác z Mikuláše. Přivolali si i jiné zloděje a společně přepadávali, loupili, vykrádali samoty, rabovali v mlýnech a dvorcích. Zemští páni v Brně zamýšleli loupeživé hordy zničit, avšak hrady byly dobře opevněné.

Moravští páni tedy raději oba hrady od loupeživých rytířů za dobré peníze odkoupili, aby se jich zbavili.

Od těch dob zůstaly na hradech hluboko v zemi zakopané naloupené poklady, které tam loupežníci uschovali, aby se pro ně později mohli vrátit.

Po těch pokladech lidé pátrají dodnes.

Kdysi se tři sousedé Čada, Valerián a Petráš z Pozlovic dohodli, že poklad zasypaný v nejhlubším sklepe hradu Světlova vykopou.

Stařík Gajdoš z Podhradí jim poradil, že mají kopat tam, kde roste starý dub, neboť tam jednou v díře uviděl trpytit se zlato.

Podmínkou bylo, že nesměli promluvit, ani kdyby blesky křižovaly oblohu.

Pozlovičtí sousedé slíbili jak mlčenlivost, tak odměnu za radu, vzali motyky a lopaty a vydali se za větrné noci k hradu.

O půlnoci dorazili na místo a pustili se do kopání.

V ten okamžik se spustila bouře.

Sousedé mlčky kopali a v duchu plánovali, jak využijí bohatství.

Valerián chtěl koupit statek, Čada postavit pálenici. Najednou Petráš narazil na kovové víko truhly.

Otevřeli ji a spatřili samé zlaté dukáty.

Čada se neudržel a vykřikl: „Zlato, samé zlato!“

Náhle sjel z oblohy blesk, nad hlavami jim zahřmělo a na kraji díry stál rohatý čert s provazem, na kterém je chtěl pověsit na dubu a vyzýval je, aby vylezli ven, jinak zahynou v díře. „Život dražší než zlato,“ hlesl Petráš a drápal se ven.

Đábel ho uchopil do drápů.

„Pane Bože dobrý, pomoz mi!“ vykřikl Petráš.

Vtom uhodil blesk přímo do satana, který zmizel, jen zápach po něm zůstal. Petráš zůstal polomrtvý ležet pod dubem.

Jeho společníci se už také drápali ven a do díry se začalo sypat kamení.

Naráz zadula vichřice a unášela všechny tři v povětrí. Druhý den je Provodovští našli špinavé, odřené a potlučené každého z nich na jiném kopci v okolí. Petráše na Komonci, Čadu na Babě a Valeriána na Hvězdě.

A tak poklad zůstal dodnes pod troskami Světlova.

O ztraceném synovi

Někdy za vlády prvních Šternberků byl na hradě Světlově kastelánem jakýsi Dětřich. Ten se vydal s družinou za svým pánem na válečnou výpravu do Slezska a správu hradu a také péči o svou ženu a malého syna svěřil svému starému otci.

Oslabení obrany hradu však neuniklo pozornosti dravých uherských sousedů. Protože však obránci hradu Světlova útok očekávali, poslal starý pán Dětřichovu ženu se synem za příbuznými do Rajhradu. Zanedlouho Uhři hrad Světlov napadli.

Posádka se ovšem bránila statečně a útoku odolala. A tak se uherské hordy rozjely loupit a plenit po Moravě.

V lesích u Osvětiman narazili nájezdníci na osamělý vůz s cestujícími. Když později procházel tím místem poustevník z hory svatého Klimenta, našel jediné přeživší opodál plačící dítě – nemluvně. Nebylo jak zjistit totožnosti dítěte, pouze malý křížek na hrudi mrtvé ženy.

Mezitím se Dětřich vrátil na Světlov a poslal pro svoji paní.

Poslové se vrátili z Rajhradu s nepořízenou, Dětřich tedy svou ženu s dítětem nechal hledat všude. Poněvadž však jeho paní použila v osudný den jinou cestu než obvykle, pátrající na stopy po neštěstí nenarazili.

Pátrání nebylo úspěšné.

Dětřich své blízké oplakal a už se nikdy neoženil.

Po mnoha letech se rozšířila po Moravě zvěst o založení augustiniánského proboštství na hoře svatého Klimenta. Také pan Dětřich se tam vydal pomodlit se za svoji ztracenou rodinu.

Mladý kněz, který vedl bohoslužbu, Dětřichovi svou podobou velmi připomínal jeho ztracenou ženu. Když pátral po jeho původu, zjistil, že se jedná o ztraceného syna.

Vzájemná radost ze shledání byla nepopsatelná. Dětřich potom opustil službu na hradě Světlově a zbytek života strávil se svým synem na hoře svatého Klimenta.

Engelsberg – Sehrad

Stejně jako Starý Světlov, tak i nedaleký hrad Engelsberg stojí na skalnatém podloží. Vážil jsem k němu cestu od Starého Světlova přes Komonec a pozorně sledoval odbočku k pozůstatkům hradu, kterých jsem nezhlédl mnoho.

Z jeho původního vzhledu se totiž do dnešních dnů zachovaly jen velmi sporé zbytky nadzemního zdíva, příkopy a valy.

Nechme tedy zase raději hovořit historii.

Tento málo známý hrad jihovýchodní Moravy vystavěl zřejmě už před r. 1261 jeden z leníků olomouckého biskupa Bruna.

Pozdějšími majiteli byli bratři Ješek a Stašek ze Sehradice, kteří neblaze prosluli jako loupeživí rytíři.

V této době taky začíná proměna názvu hradu – z původního Engelsberka (Andělského hradu) je přejmenován na Sehrad nebo také Sehradice.

Od r. 1397 ho vlastnili páni z Cimburka.

Po roce 1440 areál hradu opět obývají loupežníci. Tentokrát se jimi stalo vojsko, spadající pod obávaného a velmi krutého válečníka Pankráce ze Svatého Mikuláše, který ovládl i sousední hrad Starý Světlov.

Loupežní rytíři se svými vojáky dlouho velmi škodili širému okolí.

Moravské stavy měly z obávaného válečníka Pankráce tak velký strach, že nedošlo k žádné ozbrojené konfrontaci, ale oba hrady byly nakonec od uchvatitele vykoupeny.

Hrad je pak prodán Burianovi z Vlčnova. Opevněné panské sídlo zaniká za česko – uherských válek a od roku 1518 je už označováno jako pusté.

Zříceniny hradu jsou dnes dobře přístupné, jednak z Horní Lhoty, jednak od Starého Světlova. Tu druhou variantu jsem tedy volil i já.

Prvními objekty, které mě uvítaly, byly několikeré za sebou seřazené valy chránící areál hradu. Za nimi jsem spatřil romantické jezírko. Podle informační tabule sloužilo obyvatelům k napájení koní i jako zdroj pitné vody.

A pak už jsem se mohl věnovat torzu hradu.

Opravdu, bylo toho nemnoho k pozorování, zůstal mně jen pohled na hromádky balvanů, jimiž prorůstal mladý smíšený les.

Musel jsem tedy dát pouze na odborné poznatky.

Pozůstatky hradu se rozkládají na protáhlé ostrožně orientované delší osou ve směru západ – východ.

S pohořím je ostrožna spojena jen úzkou šíjí na západní straně, z ostatních stran je lokalita chráněna příkrě se svažujícími srázy.

Vlastní hrad se skládal z jádra a z předhradí obehnaného mohutným valem, přičemž na spojovací šíji byl vybudován rozsáhlý valový systém.

Jádro hradu umístěné na východním konci ostrožny mělo téměř pravidelný obdélníkový půdorys o rozměrech 35 x 20 m s kuželovitým pahorkem, snad bývalou věží, vetknutým v severozápadním rohu areálu.

Obvodová hradba, která místy vystupuje nad úroveň terénu, byla zbudována z lomového kamene o šířce 110–120 cm.

Na severní a východní straně přiléhal k vlastnímu jádru níže položený parkán o šířce 8 – 10 m. Předhradí mělo obdélníkový půdorys o rozměrech 35 X 25 m, delší osou stejně orientované jako vlastní hrad (Z-V).

Val, který obklopuje jádro hradu i předhradí, dosahuje ještě ve své základní části výšky téměř 3 m. Před samotným hradním areálem bylo na úzké šíji, po které byl patrně původně přístup k hradu, zbudováno pět dalších valů oddělených příkopy. Šířka příkopu kolísá mezí 6- 8 m a její hloubka dosahuje přes 2,5 m.

Takto rozsáhlý valový systém je v moravské hradní architektuře dosti výjimečný zjev a není vyloučeno, že k hradnímu areálu patřil a ještě také patří vodní nádrž, vzdálená asi 50 m od prvního západního valu, i když v tomto případě může jít o přirozený přírodní útvar.

Nejasná je také terénní situace na protáhlém úzkém skalním hřebenu, který navazuje na opevnění vlastního hradního jádra severovýchodním směrem, na němž také nelze vyloučit existenci nějakého původního opevnění.

V průběhu zjišťovacího výzkumu bylo na ploše vlastního hradního jádra položeno celkem pět sond, na ploše předhradí jedna a na valovém systému dvě.

Nálezová situace v sondách položených na ploše vlastního hradního jádra byla téměř ve všech případech shodná,

Po odstranění slabé humusovité vrstvy se objevila mocná destrukční vrstva nesoucí stopy po požáru, o mocnosti 40–50 cm.

Pod touto vrstvou se objevila porušená maltová krita o mocnosti 5 cm, pod níž bylo možno sledovat další kulturní vrstvu, obsahující větší množství přepálených kamenů a mazanice.

Engelsberg

Tato vrstva sahala do hloubky současného povrchu, kde dosedala na původní podloží, tvořené zde jílovitými břidlicemi.

Podobná situace se jevila i ve zjišťovací sondě položené na ploše předhradí. Sondy ve valovém systému ukázaly poněkud jiný obraz.

Pod humusovitou vrstvou s absencí nálezů se v hloubce 8–10 cm objevila tmavohnědě zbarvená vrstva o mocnosti 10 cm, která sporadicky obsahovala rozptýlené keramické fragmenty.

Tato vrstva překrývala kamennou suť, která místy sahala až do hloubky 40–50 cm pod povrchem terénu.

Z poměrně značného množství hmotných nálezů je z převážné části zastoupena keramika, dále pak železné předměty a kostní materiál.

Toliko věda.

Jinak toto místo rozhodně stálo za zamýšlení.

Jak asi lidé v hradu lidé bydleli, jak odolávali četným nájezdníkům?

Sehrad v pověstech:

Přirozeně i tento hrad, stejně jako jiné, nabízí pověsti o pokladech, podzemních chodbách a divných vodních.

O podzemních spojkách se tradují pověsti i v případě Engelsbergu a Světlova. I poklady ve sklepeních Engelsbergu viděla na vlastní oči místní žena Božena na Velký Pátek, kdy země své bohatství sem tam vyjevuje smrtelníkům obvykle sekajícím dobrotu.

Zlato v podzemí tu mají hlídat ohniví psi.

Tuň u hradu je snad bezedná a zdejší vodník byl kdysi přistižen při značně výstřední až bláznivé činnosti, házel do hradního jezírka selata divokých prasat.

Zasypaná studna opodál prý zase byla tak hluboká, že kačena do ní spuštěná vyplavala až přes 20 km odsud na hladině řeky Moravy u Uherského Hradiště.

Takže věřte nevěřte!

Klášťov – hora

Kláštov

Ve Vizovických vrších tvoří nespornou dominantu mystický Klášťov.

Je to hora opředená mnohými tajemstvími.

Musela se tedy stát mým dalším chodeckým cílem, stejně jako hradisko, skryté v hustých hvozdech na jeho vrcholu.

Vlakovým a následně autobusovým spojem jsem se s brodskými turisty v sobotních ranních hodinách přesunul z Luhačovic do nedaleké obce Vysoké Pole a z něho jsme se chystali vyrazit k vrcholu.

Zprvu si však v této obci prohlédli areál do kraje optimálně zasazeného ekologického Envicentra pro krajinu, které se svou činností zaměřuje na chov koní, prezentaci starých řemesel, ale má i bezprostřední vztah k probíhajícímu archeologickému výzkumu na Klášťově.

Pak už obtížení batůžky jsme se vydali vstříc našemu cíli.

První zastávku jsme uskutečnili u vodní kapličky Bojatin s pečlivě a vkusně upraveným okolím. Již v těchto místech po osvěžení chladivou pramenitou vodou se nám nabídl úchvatný pohled na krásné okolní přírodní scenérie s pestrobarevnými loukami, na kterých nás

mimo jiné upoutaly celé záhony růžově kvetoucích a léčivých zeměžlučí.

Po několika kilometrech jsem se však od svých druhů odpoutal a razil svoji vlastní trasu na Suchý vrch.

Z něho jsem zamířil pohodovou hřebenovou stezkou k cílové magické kótě, tyčící se v nadmořské výšce něco málo přes 700 metrů, na které mě mělo přivítat naše nejvýše položené hradiště z doby Velkomoravské říše.

Na tajemném vrcholu jsem stanul sice udýchán a s pocity úspěšně dosaženého vytyčeného cíle, ale zároveň s neskrývanou zvědavostí...

Podle odborníků se totiž do dnešní doby najisto neví, zda tato lokalita měla pouze kultovní ráz, nebo se stávala i útočištěm lidí ze širokého okolí před tehdejšími četnými nájezdníky.

Začtl jsem se do textů na informačním panelu, ale to už v hloučcích docházeli na Klášťov ostatní brodští turisté, které jsem předběhl.

Shodou náhod jsme na vrcholu zastihli mladého archeologa, magistra Tomáše Chmelu, mého bývalého studenta. Ten nás v krátké přednášce poutavými slovy zaslavil do bohaté historie tohoto doslova mystického místa.

nálezy – Klášťov, foto Ivan Čižmář

Sdělil nám, že již v době bronzové a starší době železné zde byla vytvářena úložiště předmětů, jejichž odkládáním se lidé snažili naklonit si tehdejší pohanské bohy, zejména pak boha ohně, hromů a blesků Peruna.

Důkazem jsou zde nálezy velkého množství kovových předmětů, hrotů šípů a oštěpů, sekerek, jízdních potřeb, ale i střepů slovanské keramiky z doby velkomoravské.

Opevněné sídlo vzniklo na Klášťově v pozdní době bronzové zároveň s prvním intenzivnějším osídlením této hornaté části jihovýchodní Moravy na prahu 1. tisíciletí př. Kr.

Již tehdy bylo obeháno mohutnou hradbou s čelní kamennou zdí a dřevohlinitým tělesem širokým přes 3 metry.

Další lidské aktivity jsou odtud zaznamenány z období Velkomoravské říše. Klášťov byl nejvýše položeným velkomoravským hradištěm.

Místo je navíc opředeno pověstmi, které však mají ráz spíše ponurý, takže naše radost z dosaženého cíle byla tak trochu kalena nejistotou, co nám zde nečistě mocnosti provedou.

Podle pověstí tu zem ukrývá veliké poklady, ale ty jsou pečlivě stráženy hady, psy se svítícíma očima, a černým býkem.

A to není všechno, navíc zde má být k dovršení všeho zla i sídlo čerta a vůbec temných sil, takže jsme měli oprávněný důvod se bát.

Na klidu alespoň mně nepřidal ani mohutný kámen na vrcholu kopce, příznačně nesoucí název Čertův kámen se zřetelnými otisky čertovy hlavy, ramen a kopýta.

Konec konců i někteří obyvatelé okolních obcí varují přichozí, aby se nevydávali na vrchol této hory, neboť je na něm nečeká nic dobrého.

Kdo to mohl tušit, že ano?

Museli jsme jenom doufat, že se jedná pouze o lidové pověry.

Podle archeologů bylo na vrcholové plošině s největší pravděpodobností i rituální obětiště, takže o výjimečnosti tohoto místa není možné ani v nejmenším pochybovat.

Je tedy více jak pravděpodobné, že Klášťov byl velmi význačným kultovním místem, ke kterému se celé věky upínaly s úctou, ale i s bázní zraky tehdejších obyvatel.

Celý areál, jak výše uvedeno, chrání kamenný val, který dosahuje výšky téměř jednoho metru, v severovýchodní části však až tří metrů, zatímco v jihovýchodní části se ztrácí úplně.

Obepíná několikahektarovou plochu.

Kamenná studánka

Na jihovýchodní straně areálu je možné spatřit zbytky kamenné terasy s prohlubní, jednu dobu považovanou za cisternu.

Tyto svého druhu výjimečné nálezy zařadily tento valašský kopec mezi nejvýznamnější, ale zároveň i poněkud nejasné lokality spojené s velkomoravským obdobím.

Je jen jenom převeliká škoda, že zdejší nemalé úsilí archeologů do značné míry hatí amatérští hledači uvedených artefaktů pomocí detektorů, čímž působí kulturnímu dědictví krajiny nenahraditelné škody.

Kde se ale vzal název Klášťov?

„Objevují se sice přídomky nějakých pánů z Klášťova, respektive z Chláščova, nicméně už v minulosti se badatelé spíše pozastavovali nad fenoménem nedalekého pojmenování obce Újezd, která se ve středověku jako jedna z mála ve Zlínském kraji označovala také německým názvem Wilde Berg, což v překladu znamená Divoká hora,“ říká Tomáš Chmela.

Nedalo mně to, abych tuto záhadnou a tajemnou horu po několika letech nenavštívil znovu.

Jak už jsem uvedl, už jednou jsem na ní byl, ale to bylo se skupinou turistů před řadou let. Navíc jsem k ní tehdy dospěl pohodlnou hřebenovou cestou od Suchého vrchu.

Tentokrát jsem se horu pokusil zdolat prvovýstupem, tedy trasou, kterou běžní turisté asi příliš nevyhledávají.

Konkrétně od Kamenné studánky po tom největším možném spádu hory, prostě jsem si to ten den dal za úkol.

Mám rád výzvy.

Autem jsem přijel ke Klementinu, kde mě dále nepustila zákazová značka.

Nevadilo, rád chodím.

Od zaparkovaného auta jsem se pěknou silničkou ubíral asi dva kilometry a studánku měl záhy na dohled.

Za ní asi po dvou stech metrech se rozhodl odbočit do lesního porostu. Začal putovat lesní stezkou zcela neznámým terénem.

Stezka byla po nočním dešti rozmáčená, ale to mně příliš nevadilo, měl jsem pevnou obuv. Stoupání zpočátku nebylo příliš náročné, pouze myšlenky na eventuálně přítomného medvěda mně zatěžovaly mysl.

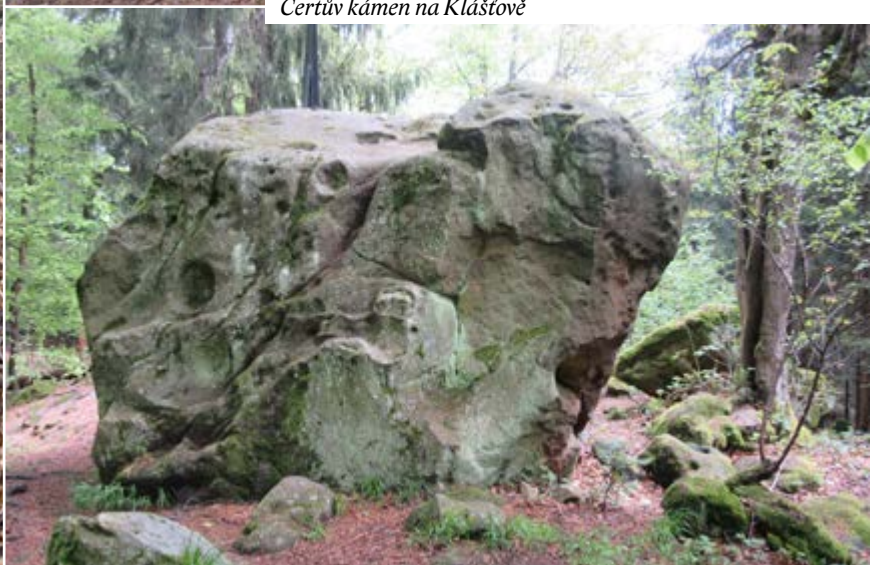
Přirozeně vím, že člověk má při setkání s ním zůstat stát a pomalu couvat. Kdyby se ke mně rozběhl, měl bych hodit batoh na zem, který by mohl zvíře svým obsahem zdržet. Jsem ale laktovegetarián, v batohu toho moc ke snědku nebylo, tak nevím.

Poštípaná skála na úbočí Klášťova

Čertův kámen na Klášťově

Ale to je všechno pouze teorie, skutečnost by asi byla zcela jiná.

Něčím se člověk cestou musí myšlenkově zabývat.

Po pár minutách obdobných úvah však očekávaně počal strmý výstup statným bukovým lesem s náznakem kamenného moře s řadou velkých balvanů.

Neměl jsem na vybranou, byl jsem rozhodnutý kopec zdolat stůj co stůj, i když jsem musel občas lézt po čtyřech a stávat se tím evolučně „tetrapodem“.

Pravidelně jsem pozvedal za účelem orientace zrak vzhůru. A tu náhle spatřil skalní útvar, v jehož nalezení jsem rozhodně nedoufal.

Šlo o „Poštípanou skálu“, málokdo ji zná i z místních. Holt, náhoda.

Pěkný to byl balvan.

Čím byl ale poštípan, to nevím.

Nějaké ty tafoni, tedy prohlubeniny skála na svém povrchu měla, ale zase jich nebylo tolik. Pozvolna jsem ji obcházel.

Na její východní straně se nějaký turista zvěčnil svým vyrytým jménem.

No, to by nebyli Češi, že ano?

Po jejím zachycení fotoaparátem jsem se začal vzrostlým bukovým lesem škrábat nahoru dál, terén byl stále víc a víc strmější a tím fyzicky náročnější.

Dal jsem to.

Na pětasedmdesátníka slušný výkon.

Asi po dvaceti minutách jsem konečně stanul na vrcholové plošině s informačními panely na Kohoutkově okruhu, nazvaném podle významného badatele. Pěkně jsem si v nich počítal, postupně mě další z nich dovedly až k vyhledávanému Čertovu kameni.

Samotný Čertův kámen je skalnatým pískovcovým výchozem, který je rozpolcen výraznou puklinou. Vzhledem jde o klasický mrazový srub.

Na jeho svislých plochách jsem zhledal množství mikrotvarů v podobě voštin a dutin typu tafoni.

Vylezl jsem po něm a spatřil na jeho temeni několik výrazných skalních mís kruhovitého až eliptického tvaru.

Skalní mísy jsou však částečně rozrušené, u některých je dokonce vytvořen odtokový žlábek.

Podle literatury eliptické protažení mís je podmíněno jejich založením na vrstevních plochách pískovců.

Po sestupu ze skály jsem uviděl na její západní straně několik ještě větších kulovitých prohlubní s pozoruhodnými rozměry.

Samotný kámen má úctyhodné rozměry, geologicky jde o zbytek mrazového srubu. Musel jsem si ho vyfotit čelem i z profilu.

Skalice z jiného směru

Skalice – mají se k sobě

Skalice – připodobnění

Jinak všude kolem posvátné ticho, narušované jen zpěvem ptáků. Po letech od první návštěvy jsem znovu přemýšlel o historii těchto míst.

Pak jsem s batohem na zádech vyrazil po modré hledat další přírodní šperk.

Přibližně jsem věděl, podle mapy uložené v hlavě, kde by se měl nacházet, ale vyznat se ve složitém terénu nebylo snadné. Snad hodinu jsem bloudil smíšeným lesem, až jsem spíše náhodou zahlédl svůj cíl.

Skálu, Skalici názvem.

Připomínala mně svým tvarem dvě sestry pevně k sobě lnoucí. Začal jsem ji obcházet.

Z opačné strany měla zcela jiné vzezření.

Spíše podobu dvou statných bratrů.

Z jihu mně zase připomínala hlavu maltézského rytíře s přilbicí. Anebo snad hlavu sovy pálené?

To ať posoudí čtenáři.

Ach ta moje obrazotvornost!

Po obhlédnutí skály jsem prudkým svahem sešel dolů a asi po necelém kilometru narazil na cyklostezku.

Z ní přechodem přes zalesněný hřbítek zamířil ke svému autu. Kdyby nebylo těch stresů návratové jízdy autem, byl by to krásný den

Ke Klášťovu se váží i pověsti a legendy.

Jedna z nich se týká skaliska jménem Čertův kámen, kdy čert nestihl do prvního kohoutího zakokrhání donést poslední kámen do Lidečka a dostavět tam stěnu. Upustil ho na vrcholu Klášťova, kde ho můžeme najít dodnes.

Na něm je údajně otisk čertova ramene, hlavy a dokonce i kopyta.

Podle pověstí na Klášťově prý kdysi stával dřevěný hrad. Jeho poslední bezdětný majitel měl údajně svůj majetek zakopat zde do země.

Místní lidé se pak bezúspěšně pokoušeli poklad ze země vyzvednout. Poklad byl však strážěn hady a štíry ukrytými v trouchnivějících troskách hradu. Poklad v noci „vartovali“ též černí psi se svítícíma očima a zdi-vočelý býk.

Ani později se na Klášťov místní lidé příliš neodvažovali, neboť na Klášťově našel úkryt černokněžník, který tu žil osamoceně jako poustevník.

Černokněžník byl celkem neškodný, pouze jeho zlatý „čagan“ zavěšený na vysoké jedli způsoboval náhodnému poutníkovi ztrátu orientace.

Na nedalekém návrší směrem k Pozděchovu zvaném Smolný vrch stával údajně zámek s jezírkem, do kterého byli pochováváni velcí hříšníci, aby nestrašivali na běžných hřbitovech.

Ani v pozdějších dobách údajně hora údajně neměla nejlepší pověst.

Církev se snažila potlačit staré pohanské kulty, a tak horu zasvětila ďáblu. Na základě existence četných pověstí o výskytu čertů a dalších nadpřirozených temných sil není radno Klášťov navštěvovat v kteroukoliv denní nebo noční dobu.

Prozaičtější a pravděpodobnější variantou se jeví využití hradiska coby ideální zásobárny materiálu k obchodním účelům nebo jako vhodného úkrytu na tu dobu cenných předmětů v době nebezpečí nájezdů.

Obohacen nevšedními zážitky a informacemi z uplynulých chvil jsem pak pozvolna a zamyšlen opouštěl svět dávno uplynulých dob a sestupoval rozsáhlými lesy kolem pramene říčky Vlára do podhůří Vizovických vrchů.

Člověk maně přemýšlí, proč statisíce lidí o prázdninách míří do cizích krajin, když to jedinečné krásou i historií máme v naší zemi, a to poměrně nedaleko!

Mlčačky

Další zajímavá skupina skal.

Vydal jsem se k nim jak jinak než z Maleniska u Provodova.

Zprvu vystupoval silničkou ke známému poutnímu kostelíku. Od něho to bylo jen pár set metrů ke Starému Světlovu, ten ale měl být jen mezizastávkou.

Kráčel jsem v překrásném podzimním dnu Tereziánského babího léta. Kolem cesty se prostíraly téměř lány václavek, zájem z mé strany o jejich sběr ale tentokrát nebyl.

Kamenitou úvozovou cestou jsem stoupal k místům bývalého hradu a v duchu si říkal, jestli stálo jejich majitelům za to vláčet se touto trasou nahoru s proviantem, případně zajatci?

Asi postupem doby nestálo, a tak si postavili lepší sídlo nad Bojkovicemi, Nový Světlov. Pokračoval jsem dále v chůzi.

To ticho, ten všemi barvami hrající les kolem, no pohádka.

Jen pár minut jsem pobyl na nevelkém torzu hradu, jednak jsem ho popisoval již dříve, jednak jsem se nechtěl zdržovat hledáním údajného pokladu.

Vydal jsem se proto dál.

Po několika stech metrech chůze se mým očím zjevil téměř odlesněný kužel kopce Báby – 636 m vysoké.

Z jeho úpatí jsem nakrátko odbočil ke skalnímu útvaru Tři sestry, tvořenému hrubozrnným pískovcem.

Nejzajímavější ze Tří sester je prostřední skála, rozeklaná svislými puklinami. Spíš jen tato prostřední skála mně připomínala „tři ségry“.

Po návratu k Bábě jsem chvilku váhal, zdali na ni mám vystoupit. Mám na tu Bábu vylézt? Chvilí jsem přemýšlel.

V mém věku?

Stojí mně to vůbec za to?

Ale nakonec jsem se na ni vyšplhal a rozhodně nelitoval, neboť jsem byl na vrcholu kóty odměněn nádhernými rozhledy do všech světových stran. Vidět na obzoru Vršatec, Velkou Javořinu, Chříby, Zlínsko, co mohl člověk chtít více.

Z Báby jsem scházel lesní cestou k dalšímu skalisku, a sice stejnojmenné Bábě.

Na ní mě opět upoutaly četné útvary charakteru tafoni. Jde o soustavu polodutin, které vznikají specifickým zvětráváním pískovce.

Tři sestry poblíž Starého Světlova

Vrch Bába nad Mlčáčkami

Skála Baba nad Mlčáčkami

Jen o pár metrů níže se nacházela menší skála ve tvaru hlavy srny, alespoň v mé nemalé představivosti.

Skalisko pod vrchem Bába

Všechna popisovaná skaliska jsou tvořena luhačovickými vrstvami račanské jednotky magurského flyše, toliko jen na vysvětlení odborněji zasvěceným!

Trošinku jsem při vyhledávání svého hlavního cíle, tedy Mlčaček, bloudil, ale záhy je objevil.

Malý Pulčín, jak jinak nazvat toto seskupení skal nejrozmanitější tvarů, některé z nich byly opravdu impozantní.

Těch tvarů, které leccos připomínaly.

Ta neuvěřitelná bizarnost skal, jejich rozložení v terénu, úvahy o tom, kdy vznikaly a co je spoluutvářelo.

No, otázek v mé mysli bylo nespočet.

A přitom se tyto skalní útvary ve vši své kráse nacházejí jen pár set metrů chůze od silničky na Provodov.

Kochal jsem se jejich vzhledem dlouho, ale po čase bylo nutno se s těmito krásnými místy rozloučit. Následoval pochod pohodlnou lesní cestou k silnici směrem na zastávku Malenisko, od něhož to nebyl víc kilometrů do Provodova, malebné to obce.

Loudal jsem se, maličko již unaven, po silnici, doufaje, že mně někdo zastaví. Nestalo se tak, seniorům se v tomto směru vychází vstříc méně jak mladým pohledným děvám.

Cesta z Provodova, to byla již do Luhačovic autobusem pouhá formalita.

Mlčacky

Skalky – Mlčáčky

K Mlčáčkám se váže pověst, která vysvětluje jejich název.

Začátkem 18. století pustošili moravské kraje uherští rebelové zvaní Kuruci. Na podzim 1704 postihli také tento kraj četné nájezdy těchto vzbouřenců. Vše, co se dalo, odvěklí do Uher, a co ne, zničili ohněm.

Mnoho vesnic tak zůstalo úplně zpustošených. Zdejší lesy byly plné utečenců z okolních vesnic hledajících zde úkryt a záchranu holého života.

Psal se 8. listopad 1704. Kouř nad Petrůvkou byl posledním varováním pro ty, kteří ještě neopustili své domovy.

Mezi nimi byl i pozlovický farář Jan Václav Mlček. S houfem svých nejbližších vzali z kostela nejvzácnější roucha, bohoslužebné předměty a dali se na útěk.

Hrad ale byl již plný lidí, tak postupovali do nitra hor až ke skále na tomto místě. Zde také utečencům kázal, vykonával bohoslužby a utěšoval je v tomto těžkém období.

Po faráři Mlčkovi nezbylo v Pozlovicích nic, jen okouřené zdi z vypálené fary. Byl dlouho pronásledován Kuruci, kteří po něm slídili, aby jej mučením donutili přiznat, kde ukryl zlaté předměty.

Farář Mlček si toho byl dobře vědom, a proto se již do Pozlovic nevrátil.

V horách však onemocněl a na zimu se přestěhoval do Pradlisk, kde v Máčalově dřevěné stodole tajně sloužil mše.

Tam také na jaře 16. května 1705 své nemoci podlehl.

Obec Řetěchov, jeho rodiště, vystrojila svému rodákovi slavný pohřeb. Pochován je v pozlovickém kostele.

Na památku faráře Mlčka se tomuto místu začalo říkat „Mlčáčka“.

Informační tabule – Mlčáčky

Lačnovské skály

Od Mlčaček to je jen několik málo kilometrů k další skalnaté lokalitě, a sice k pozoruhodným Lačnovským skalám.

Mířil jsem k nim svým vozidlem. Z Vlachovic se do Valašských Klobouk kvůli opravám vozovky nedalo, a tak jsem to vzal jinou trasou.

Provoz v sobotu, mimochodem byl státní svátek, nic moc, ale sem tam jsem nějaké auto přece jen potkával.

A tak si to „šněruji“ svou felicií krásnými lesy trochu hrbolatou silničkou k cíli. Když tu náhle v mém výhledu spatřím policistu s plácačkou v ruce.

Opodál druhého.

Jak píšu, zatajil se mně dech. Řidičák sice mám v pořádku, technickou u mého hodně starého vozu rovněž, ale člověk nikdy neví.

V mírném rozrušení jsem zapomněl vyhodit směrovku, kterou bych měl dávat úmysl zajíždění k okraji vozovky.

K mému vozu přistoupil první z policistů, zasalutoval, abych následně uslyšel:

„Pane řidiči, prosím vaše doklady.“

Co jiného čekat, že?

Ale první, po čem jsem se začal shánět, byl přirozeně respirátor. Měl jsem ho založený v přihrádce, a tak mně to chvilku trvalo, než jsem ho vyjmul a nasadil na tvář.

Doklady jsem v zásuvce neměl, byly uloženy v batochu na sedadle za mnou. Tudíž jsem musel vystoupit z vozu, otevřít zadní dveře a začít šmátrat v batožině. Mezitím druhý policista kontroloval státní poznávací značku a na štítku technickou.

Papíry jsem prvnímu strážci pořádku ukázal.

Pravil: „V pořádku, kam jedete?“ pokračoval v dotazech. Uvedl jsem Lačnovské skály a přidal, nevím proč, i svůj věk.

Postřehl jsem policistovo kroucení hlavou, jako že si ve svém pokročilém věku 75 let dovoluji lézt po skalách.

Dodal jsem, že mám strach spíše z medvěda, který se po Vizovických vrších toulá.

Policista žertem odvětil:

„Musíte mu utéct!“

Hmm...

„Dýchat nemusíte, nejste v podezření požití alkoholu!“ pokračoval.

Opáčil jsem: „Ušetřil byste stejně materiál, byl jsem na gymplu v Uherském Brodě v protialkoholické komisi.“

Zasmál se.

Druhý policista mezitím zastavoval další vozidlo, kupodivu opět felicii. Abych si u kontrolujícího udělal „oko“, uvedl jsem, že před lety mě jeden policista, rovněž z oddělení v Horní Lidči, vzal promoklého služebním autem z Pulčinských skal na nádraží v Lidečku.

Údajně byl z Lačnova.

Policista řekl:

„Ten už je ale na jiném oddělení.“

Pak už následovalo jen zasalutování a já mohl ke svému cíli – Lačnovu, na jehož horním konci jsem zaparkoval.

Z této malebné vsi jsem pak doputoval po žluté, ale už smrkovým lesem zprvu k tzv. Prostředním Lačnovským skalám.

Dlouho jsem je nemohl objevit, ale znenáhla nade mnou tyčily. Krásný homolovitý kousek, mohl jsem na něm opět oči nechat.

Když jsem se k nim přiblížil, spatřil jsem na jejich úpatí jeskyňku, přičemž můj dojem před ní trochu kazilo vyhaslé ohniště.

Při zpáteční cestě, mimochodem, jsem zase nad uvedenými skalami spatřil korzující rodinku. Na tom by nebylo nic divného, ale podivil jsem se, že matka jednoho dítěte, děvčátka, ji nechala balancovat okraji skály.

Kdyby děvče, nedej Bože, dostalo závrať, nevím, nevím, jak by to dopadlo.

Po obhlédnutí zajímavého skalního útvaru jsem se vydal dle svého plánu k Horním Lačnovským skalám, které na mě rovněž udělaly svou bizarností i mohutností působivý dojem.

Lidově se nazývají Trčkovy skály.

Jsou tvořeny luhačovickými vrstvami zlínského souvrství původem z třetihor a puklinami členěny do bloků.

V horních partiích stěn převažují hrubozrnné pís-kovce, které vytvářejí převisy nad snadněji zvětrávajícími slepenci.

O těchto skalách se v pověstech mluví jako o kame-nech poztrácených při stavbě Čertových skal v Lidečku nebo také o shromaždišti čertů scházejících se zde za letních nocí ke svým rejdům.

Těžko říct...

Jejich dominantou je opět skalní stěna v podobě mrazového srubu.

Prostřední Lačnovské skály

Skalní srub – Horní Lačnovské skály

Dosahuje výšky 10,5 m.

Je to opravdu úctyhodný rozměr, ale stejně mě více na ní upoutala kromě pozoruhodného tvaru její výzdoba.

Tvořená již dříve zmíněnými voštinami a tafoni dutinami, tedy jamkovitými prohlubněmi ve svislých či převíslejších stěnách.

Je jimi místy doslova poseta.

Ve střední části rozpukaného mrazového srubu jsem si všiml i nevelké nepravé krasové jeskyně o hloubce a šíři několika metrů.

Mou pozornost vzbudily i skalní převisy, které, jak dříve vysvětleno, vznikají mrazovým zvětráváním s následným mechanickým rozpadem horniny.

Důležitou roli v těchto procesech hrají i řasy, lišejníky a mechorosty, které napomáhají rozrušování horniny.

Při popisované návštěvě jsem byl svědkem další zajímavosti. Na úpatí skalního srubu pod jedním z převisů jsem spatřil něco nečekaného.

V přírodním loži polehávajícího mladého muže, obklopeného všemi potřebnými náležitostmi dočasného pobytu.

Dosud se evidentně neměl ke vstávání. Po chvilce váhání jsem s ním zavedl řeč. Privil, že je z Brna a pobývá zde se svou přítelkyní.

Nocležník na Horních Lačnovských skalách

Tu jsem ale v tu chvíli, obhlížeje se kolem, zrakem neobjevil.

Pokračující rozmluva se týkala nebezpečí vyplývajícího z možné přítomnosti medvěda, který se ve Vizovických vrších v poslední době toulává.

Ale mladý muž podle svých slov i úsměvů zjevně obavu neměl.

O překvapení v těchto místech tedy nebývá asi nouze.

V Lačnovských skalách jsem už totiž jednou v minulosti byl a zastihl na jedné ze stěn horolezkyni zkoušející své umění.

Obdivoval jsem její odvahu, sám bych se takového činu neodvážil. Ale byla jištěna svým přítelem nebo manželem, tak aspoň to.

Se sympatickým jinochem jsem se po několika minutách rozloučil a pokračoval nadále v průzkumu skal.

V jejich vrcholové části mě upoutaly skalní mísy, stejně jako na Klášťově. Podobně jako voštiny či tafoni, tak i tyto mísy vznikají díky složitým zvětrávacím procesům propojených s následným odnosem uvolněného materiálu.

Děje se tak postupně a dlouhodobě.

Nejprve se z horniny mechanicky oddělují minerální zrna, poté se mísa prohlubuje prostřednictvím procesů chemického a biochemického zvětrávání.

Rozměry skalních mís jsou rozmanité, mají většinou v průměru desítky centimetrů, přičemž jejich hloubka bývá obvykle menší než šířka.

Některé skalní mísy, jak jsem ostatně vypořádal, jsou částečně vyplněny srážkovou vodou, přičemž některé mají i odtokový žlábek.

Některé z mís, včetně mnou pozorovaných, už ale byly zaneseny organickým materiálem listí a navátého jehličí.

Přesto jsem jednu z nich, čistější, vyfotil.

Skalní mísa na Horních Lačnovských skalách

Na skalní plotně jsem se kochal okolím, větší rozhled kvůli okolnímu vzrostlému lesu mému zraku však nabídnut nebyl.

Naproti tomu, když jsem sklopil oči, jsem spatřil v hornině vytesaný lidový výtvar v podobě snad ještěrky.

Kdo ví, kdo ho kdy stvořil a za jakým účelem.

I lišejníky v jeho blízkosti stály svým vzhledem za pozornost, biologa jsem v sobě prostě nezapřel.

Ještěrka na Horních Lačnovských skalách

Dolní Lačnovské skály

Ale čas mě tlačil, a tak jsem se po úzké lesní cestě vydal k nedalekým a rozhodně známějším Dolním Lačnovským skalám.

Netrvalo dlouho a zjevily se mým očím v plné své kráse. Posedávala u nich skupinka, svačinu požívajících mladých turistů.

Vmísil jsem se do jejich rozmluv, dá se říct, že jsme si vcelku i přes generační rozdíly rozuměli. Pár minut v hovoru jsem s nimi vydržel, ale pak se přece jenom dal do průzkumu skalního útvaru, a to na jeho vzdálenější straně.

Musel jsem se za tím účelem prodírat hustou, místy téměř neschůdnou křovinnou vegetací skrývajících nory patrně lišek či jezevců.

Velmi složitý a nebezpečný terén.

Ale nelitoval jsem, po opuštění křovisek jsem mohl na monumentalitě skály v délce 70 metrů oči nechat. Její, téměř svislá stěna se mně opět představila jako typický mrazový srub, který vzniká procesem mrazového zvětřování.

Základní příčinou vzniku srubu je mrazové zvětřování, kdy srážková voda vnikající do puklin skály nebo jejich mezivrstevních spár příležitostně zamrzá, přičemž nově vzniklý led svým objemem rozrušuje horninu a vytváří uvedený skalní stupeň...

Svisle orientované pukliny členily skálu do několika bloků, které byly pokryty množstvím dutin typu tafoni.

Odhadoval jsem jejich hloubku i šíři v rozsahu desítek centimetrů.

Zajímavá byla i barva skalního povrchu, patrně daná různými minerálními příměsemi, tipoval jsem železité a manganové soli.

Skála měla natolik svým bohatě členěným reliefem doslova surrealistický vzhled, tedy neopakovatelného díla přírody.

Po dokončení náročné obchůzky jsem se vrátil na výchozí místo, ale turisty už na něm podle očekávání nenašel.

Opustil jsem Dolní Lačnovské skály a pustil se do vyhledávání skalních soliter, tedy osamocených skalek, a to s touhou spatřit jednu tvarově pozoruhodnou skálu, kterou zmiňuje i literatura.

Rozhlížel se na všechny strany, což o to, obrovských balvanů a skalek byla kolem přehršel, ale já potřeboval tu svoji.

Po pár stovkách metrů náročnějšího sestupu jsem stanul u jedné z nich. Ano, byl to mnou vyhlédnutý Strčihlávek.

Má takový pěkný český název.

Bizarnost Dolních Lačnovských skalách

Strčihlávka nad Dolními Lačnovskými skalami

Černokněžník, foto František Lysáček

Nevelké to na pohled skalisko, ale pozoruhodná dutina v něm byla úctyhodná. Obcházel jsem tento útvar dokola, fotografoval a znovu obdivoval umělecký výtvor přírody. Jistě, musela ho vytvářet miliony let.

Spoluúčastná při jeho tvarování byla jistě klimatickými vlivy miliony let působící eroze, jejíž úsilí bylo očividně zdařilé.

Nyní už jenom kouzlo přírody čeká na své obdivovatele mého ražení.

Chvilku jsem se u něho zdržel, ale pak se vydal strmým hustě zalesněným svahem k severovýchodu za dalším „loveckým“ kouskem.

Bloudění v nepřehledném terénu mně příliš nevadilo, přiznávám se, že jistou míru nejistoty mám při takových cestách v oblibě.

Chtěl jsem objevit skálu zvanou Černokněžník.

Dlouho ne a ne ji nalézt.

Občas jsem měnil i směr své chůze, někdy se i navracel a pak zase zkoušel jinou trasu. Tak to přece u cestovatelů má být, nebo ne?

Ale nakonec se přece jen mé „lopocení“ vyplatilo. Mým očím se znenáhla zjevil vyhledávaný skalní unikát.

No, právě ten Černokněžník.

Opět výstižný název.

Naši předkové měli opravdu velkou představivost, jen co je pravda.

Černokněžník mně při fotografování zapózoval, načež jsem ho chůzí obkroužil a vydal se dál k východu směrem ke Krajčicím, tedy dalším útvarům skal.

Dodatečně však zjistil, že věrohodnější fotka tohoto skalního monumentu bude od pana Františka Lysáčka.

Balvan v Krajčicích

Krajčice

Věděl jsem již z dřívějšíka, že se jedná o množství v terénu roztroušených nevelkých skal. Jsou méně známé jak Lačnovské skály a tím lákavější.

Musel jsem je rovněž prozkoumat.

Vystoupal jsem od Černokněžníka nahoru na modrou a po ní směřoval hlavním hřebenem Vizovických vrchů, přičemž jsem předpokládal, že se co nevidět dostanu na dohled od skalisek.

Do jejich bezprostřední blízkosti jsem však musel z modré „sklouznout“ do mně neznámého a poměrně svažitého terénu.

To mně paradoxně až tak nevadilo, tajemno přímo vyhledávám. Ale koneckonců, nebylo také zbylí, měl-li jsem být úspěšný.

Sestupoval jsem svahem velice obezřetně, vážil každý svůj krok. V případě poranění by mě v těch místech asi nikdo nehledal.

Dal jsem si za úkol poznat Krajčice v celé jejich kráse. Tak se i stalo, neboť záhy jsem uviděl zespodu proti modravému obzoru jejich monumentalitu.

Svémi seřazenými mrazovými sruby mně připomínaly Maginotovu linii, přičemž ale každá ze skalek měla svůj specifický tvar, svoji originalitu.

Svým vzhledem mě upoutala zejména jedna větší, vypínající se ve strmém lesním svahu těsně pod hřebenem.

Jako kdyby to byla hlava labradora, mohu se ovšem mýlit.

Začal jsem se k ní prudkým svahem škrábat, kluzké, byť na pohled hezké mechy moje úsilí znesnadňovaly.

Ale nakonec jsem k obelisku dospěl.

Opět paráda.

Opodál jsem našel zase „hlavu sumce“. Z těch tafoni ale měly vyčnívat ty vousy, bylo by to pro představivost věrohodnější.

A zase o kus dál, tak 100 metrů, jsem objevil celistvý mrazový srub. Musel jsem ho vyfotit, ale chvilku trvalo, než vysvitlo slunce.

Na jeho stěně mezi jinými tafoni i takové, které odolávaly erozi déle než jejich okolí. Jakési kamenné květy nebo mističky.

Jak působivé!

Krajčice nejsou zajímavé jen tím, že jsou nejvyšším vrcholem v katastru obce Lidečko, ale především proto, že zde v minulosti existovalo hradisko.

„Sumec“ v Krajčicích

Krajčice

Podle literatury bylo objeveno až koncem 90. let 20. století, což je relativně pozdě oproti hradisku na vrcholu Kopce, který je vzdálený jen jeden kilometr východně vzdušnou čarou. Keramické úlomky nalezené na Krajčici náleží ke slezské fázi kultury lužických popelnicových polí, která spadá do mladší doby bronzové (1500–1200 př. n. l.).

Samotné hradisko na vrcholu bylo postaveno bez výrazné fortifikace (opevnění). Ze severní strany je chráněno skalní stěnou, z jihu útvarem připomínajícím příkop. Na západě je zřetelná hrana, která odděluje svah od zarovnané plošiny. Na severním svahu východně od skalisek najdeme i zbytek přístupové cesty na vrchol. Hradisko Krajčice se rozkládá na ploše jen asi 0,3 hektaru, což ho řadí do kategorie menších hradisek.

Zvětrávací proces v Krajčicích

Čertovy skály

Na tyto skály jsem se předstihem těšil, jsou jednou z nejvýznamnějších geologických lokalit Vizovických vrchů.

Dostat se do jejich blízkosti byla maličkost. Už po příjezdu vlaku do Lidečka se mně na ně naskytl hezký pohled.

Vzdušnou čarou to bylo od nádraží snad jen několik set metrů.

Ve skutečnosti mně cesta k nim trvala déle, neboť jsem omylem vyšel na protější stráň a musel se oklikou vracet.

Ale po několika minutách jsem k nim přece jenom dorazil. Jedná se o impozantní skalní stěnu vypínající se na levém břehu Senice, severně od obce Lidečko.

Z panelu jsem vyčetl, že tato pískovcová skalní hradba je protažená v délce asi 150 m, přičemž její výška se pohybuje mezi 6 až 25 m.

Je tvořena odolnější formou pískovce a rozčleněná množstvím svislých skalních puklin do mohutných stupňovitě uspořádaných kvádrů.

Při jejím obcházení jsem spatřil i několik rozsedlinových jeskyní, které vznikly vlivem mrazového zvětrávání a odsedání jednotlivých bloků podél puklin.

Podíl na rozšiřování těchto puklin mají i kořeny bříz a borovic, rostoucích přímo na těchto skalách či jejich blízkosti.

Jak jsem zjistil, povrch skalního bloku není zdaleka hladký, jak zdáli vypadá, působením činnosti srážkové vody v něm totiž vznikají početné erozní rýhy.

Ale k vidění na skále bylo i množství dalších tvarů zvětrávání, ať už to byly skalní výklenky, voštiny či rozmanité dutiny.

Kupodivu největší dojem ve mně vyvolaly již ty zmíněné provazce vzdušných kořenů borovic a bříz, které se hadovitě šířily kolem severní strany skály na všechny strany.

Holt, síla přírody je ohromná a úctyhodná.

I k těmto skalám se váže známá pověst.

Za dávných časů žil v Lidečku jeden bohatý sedlák. I když měl velké bohatství, nemohl provdat svou dceru Rozinu.

Nebylo divu, dcera nebyla ani hezká ani chytrá.

Touha vdát se však byla velmi silná a Rozina chodila na všechny zábavy v okolí, kde by si našla nějakého ženicha, ale nikdo ji nikdy nevyzval k tanci.

Čertova zeď u Lidečka

Jednou v hospodě v Lidečku si pro ni zase nikdo nepřišel, a tak Rozina zlostně prohlásila, že bude tancovat, i kdyby to bylo s čertem. Jenom to dořekla, vstoupil do hospody hezky oblečený pán v myslivecké kamizole.

Všechny cérky na něm mohly oči nechat, ale on tancoval do rána jen s Rozinou. Od té doby za ní chodíval, ale jenom do kostela s ní nikdy nechtěl jít.

Mamince Roziny se to nelíbilo, a tak si jednou v nestřeženém okamžiku na myslivce počkala a jaké bylo její překvapení, když zjistila, že má na jedné noze kopyto.

Tuto zprávu zvěstovala hned svému muži a domluvili se, že Rozinu čertu nikdy nevydají. Ale co naplat, čert se domáhal svého práva a brzy si pro Rozinu přišel.

A tak mu gazděna povídá „Dám ti svou dceru Rozinu, ale když obrátíš potok Senicu hore

Lidečkem.

Musíš to udělat přes noc, než první kohout zakokrhá.“ To se čertovi nelíbilo, a tak chodil po chalupách a kohoutům kroutil krky.

Rodiče Roziny to však tušili, a tak svého kohouta dobře schovali. Večer začal čert nosit skály a začal stavět velkou zeď, aby se voda v Lidečku obrátila. Když se rozednívalo a byl už skoro hotový, gazděna vypus-

tila kohouta, ten mocně zakokrhal a čert upustil skálu a utekl, tak zůstala hráz nedostavěná.

Říká se, že dodnes jsou na těch skalách vyznačena čertova žebra, jak je místy patrné.

Skální útvar v Čertově zdi

Prales Na Kopci

Přírodní památka Kopce

Mou další zastávkou cest za skalami a přírodními jevy se stal vrchol Kopců, který místní lid odedávna nazývá také Zámčiskem.

O jeho tajemných a strašidelných místech pod vrcholem koluje řada hororů, báchorek a pověstí.

Pozůstatek zaniklého hradu či tvrze bychom na jeho temeni ale hledali marně. Namísto nich tu ale stávalo veliké pravěké hradiště ze starší doby železné.

Kontrolovalo průchod starých kupeckých karavan či nepřátelských nájezdníků - a bylo díky několika mohutným příkopům a valům téměř nedobytné.

Tyto příkopy a valy jsou dnes také tím jediným, co na těchto místech návštěvník uvidí. Mě však lákaly v dané oblasti především nevelké puklinové jeskyně.

Pracně jsem z modré vystoupal k vrcholové kótě, kde jsem si všiml na stromě turisty upevněné skřínky, do které bylo možné vložit navštívenky.

Učinil jsem tak neprodleně.

A pak jsem začal v okolí pátrat po jeskyních, přičemž jsem ale vůbec netušil, do jakého terénu se pouštím.

V podstatě se jednalo o téměř neschůdný pralesní komplex jehličnatého lesa, ve kterém mně vadilo ne-

ustálé, ale nutné překračování spadlých větví, u některých i podlézání.

A ještě více problémů mně na východní straně kopce dělal terén tvořený množstvím balvanové suti.

Popisované území bylo totiž kdysi postiženo mohutným skalním sesuvem. A ten je na lokalitě Kopce vskutku mohutný.

Každý tak může obdivovat rozsáhlou plochu sesuvu pod skalními příkopy, pokrytou sutí, balvany i menšími skalkami.

Vrchol Kopců je, tak jako ostatní malebné kopce v okolí, totiž tvořen karpatským flyšem, tedy střídáním pískovcových a slínovcových vrstev.

V průběhu věků se prvně jmenované horniny v podobě ker postupně lámaly a začaly sjíždět po nepropustném slínovém podloží z vrcholu dolů.

Tak se postupně vytvořila kamenná moře, přičemž tento proces pokračuje i nadále. A právě v takovém nepřehledném terénu jsem se při hledání puklinových, respektive rozsedlinových jeskyní pohyboval.

Zejména mé kotníky dostávaly zabrat, nepřiměřeně trpěly, takže každou chvíli hrozilo jejich vymknutí s ne-

blahými následky. V okolí totiž nebyl, podobně jako tomu bylo u jiných skal, nikdo, kdo by mě zachraňoval.

Pravda, měl jsem očekávat něco podobného.

Na druhé straně jsem při hledání jeskyní nešel vyloženě naslepo, dopředu jsem se o jejich výskytu podle literatury na svazích Kopců důkladně informoval.

Přinejmenším jsem věděl, že téměř všechny jeskyně v západokarpatském flyšovém pásmu jsou pouze pseudokrasové, tedy bez klasické a známé krápníkové výzdoby.

Výjimku tvoří podle literatury jen 33 m dlouhá jeskyně Krápníková, jež byla pojmenována podle stalaktitu o délce 3 cm.

Pouze v této jeskyni jsou místy na kamenech vidět drobné keříčky sintru. Na stěnách a stropěch ostatních jeskyní se usazuje splavený jíl, nazývaný valašskými speleology „slimr”.

Já však toužil po jakýchkoliv.

Předběžně jsem věděl, že v těchto lokalitách je zdokumentováno zatím 12 rozsáhlých a suťových jeskyní.

Některé z nich jsou podle literatury významnými zimovišti netopýrů. Žije v nich kriticky ohrožený vrápenec malý.

Není příliš velký, viz název, váží pouze 3 až 9 gramů, přičemž rozpětí křídel dosahuje až 254 mm. Tělo má pokryté šedobílou srstí. Na nose má nápadný blanitý výrůstek ve tvaru podkovy. Dožít se může až 26 let.

Vrápenec malý si údajně rád smlsne na nočních motýlech a dvoukřídlem hmyzu.

Vrápenec malý, foto Josef Wagner

Jeskyně zde se nacházející mají kouzelné názvy – Propast, Řezník, Liščí, Ve žlebu, Cedník, Pavoučí, Psi díra, Sirkárna jsou drobnější a méně významné.

Měl jsem ale v úmyslu vyhledat tu nejznámější – jménem Naděje.

To se mně přes dvouhodinové úsilí nepodařilo, a tak dávám k dobru jen její fotografii od jiného autora.

Jeskyně Naděje, foto Josef Wagner

Hlavní vchod do této největší sluje je překryt uzamčenou mříží a v průzkumu jejího podzemí pokračují speleologové.

Laikům je vstup do podzemí této jeskyně zakázán.

Nejen kvůli nebezpečí možného řícení skalních bloků, ale hlavně v zimním období kvůli ochraně již zmíněného vrápence malého.

A tak po bezúspěšném pátrání v jihovýchodní části Kopců jsem zklamaně scházel dolů znovu na modrou, když tu náhle jsem opodál spatřil značku přírodní památky.

Oddechl jsem si.

Uvědomil jsem si, že teprve zde mám šanci na vyhledání jeskyní, tady musím hledat. Začal jsem se „drápat“ příkrým svahem nahoru.

Předcházející pralesní terén byl ve srovnání s nastávajícím procházkou růžovými sady. Teprve zde jsem poznal pravou skalnatou divočinu nesrovnatelnou s čímkoliv předcházejícím.

Klopýtal jsem, padal, sem tam z mých úst zazněla i nadávka, ale vytrval jsem. Konečně jsem spatřil vyhledávané, kousek ode mě se skvěla „důra“.

A že byla.

Kamenné moře Na Kopci

Jeskyňě Na Kopci

Opatrně jsem se k ní přiblížil a pokusil se zjistit její ráz. Ale temno v jejím ústí mě odrazovalo. Lézt dovnitř by byla v mém věku hotová sebevražda.

A tak jsem jenom fotil.

O pár metrů dál jsem našel další kousek.

Že se nejedná jen o tak obyčejné „důry“ do země, o tom nás přesvědčí už zmiňovaná ústní lidová slovesnost, ve které se vypráví o tajemných, ve slujích se skrývajících zbojnických pokladech... a také o tom, že ze dna některých jeskyní vedou vchody do samotného pekla!

Jelikož u mě převládla zmíněná preveliká opatrnost až ustrašenost, nezbylo než dát na vyprávění odvážnějších průzkumníků.

Jeden z nich uvádí:

Jedna z jeskyní klesá velkým portálem asi 10 metrů do podzemí a pak se stáčí vpravo do už neprůchozí skalní trhliny.

Takže je nutný sestup po dřevěném žebříku do další důry.

Jiná jeskyně je už daleko větší – dolů mírně klesá široká chodba do jakési větší vlhké skalní komory a posléze se vnořuje do suché síně s rovným dnem a ohništěm, u které asi přespávají čundráci.

Největší raritou jejího podzemí je ale úzká chodbička vlevo: po několika metrech se její strop snižuje a odkrývá pohled do děsivého ústí podzemní propasti.

Hloubka propasti dosahuje schodku „jen“ asi 6 metrů a spojuje horní patro suťových jeskyní s tím spodním.

A zase jiná jeskyně má studňovitý vstup a dlouhou, v puklinách zalamovanou a stále do útrob kopce klesající, chodbu... až se zmenšila na neprostupnou štěrbinu a odtud na nás podnikla nálet letka netopýrů.

Uvádí se, že délka podzemních prostor jeskyně přesahuje 100 metrů!

Další jeskyně „Netopýrka“ je údajně dlouhá 70 m a v okolí se nachází ještě deset dalších větších podzemních prostor.

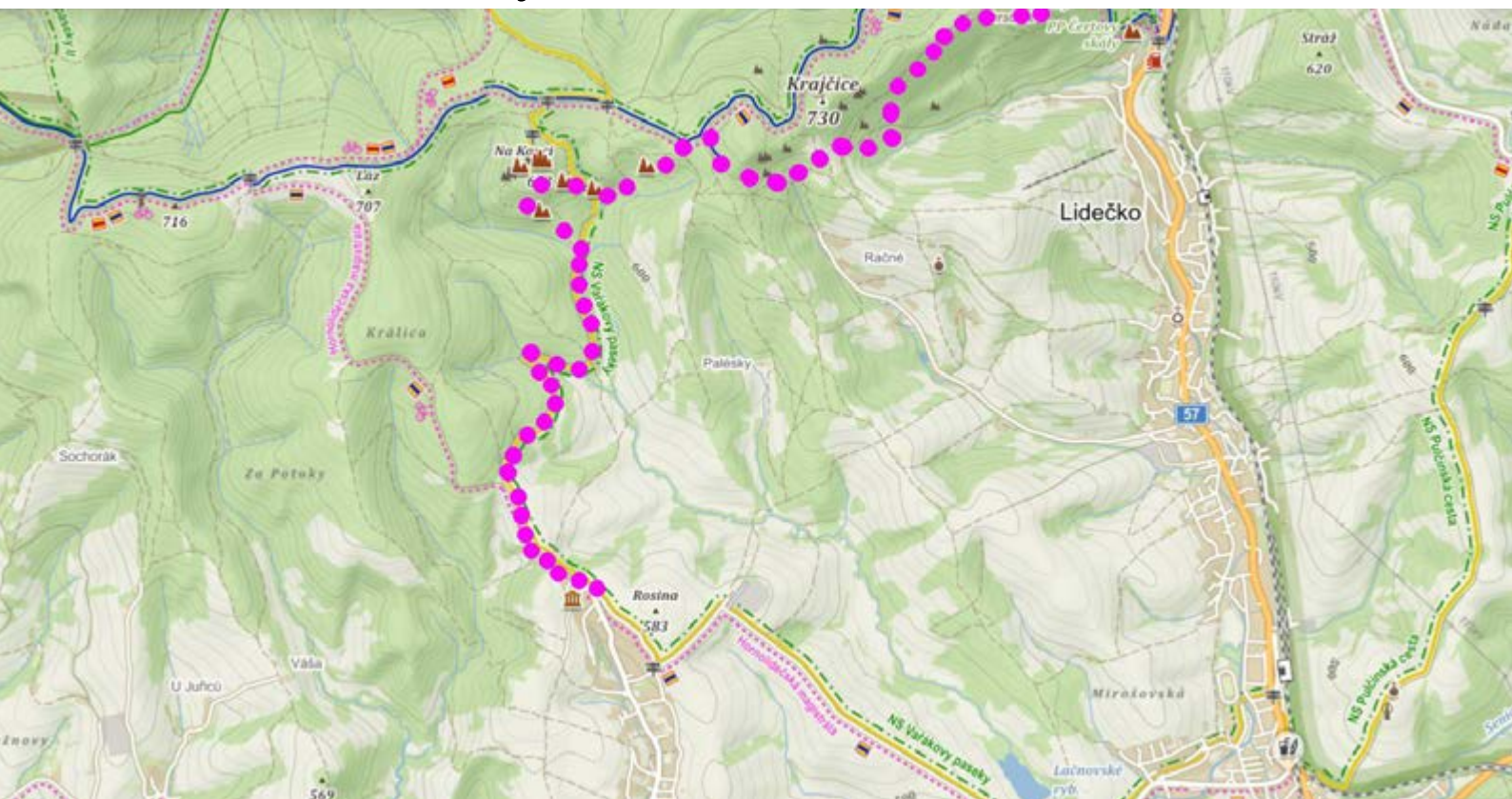
Ale nejenom jeskyně, i historie této lokality zvané též Zámčisko je nesporně zajímavá.

V bezprostředním okolí vrcholu byly nalezeny pozůstatky osídlení z doby bronzové, stopy po pravěkém hradisku lidu popelnicových polí s nálezy keramiky (asi 1000 let př. n. l.). K jeskyním se navíc váže řada lidových pověstí.

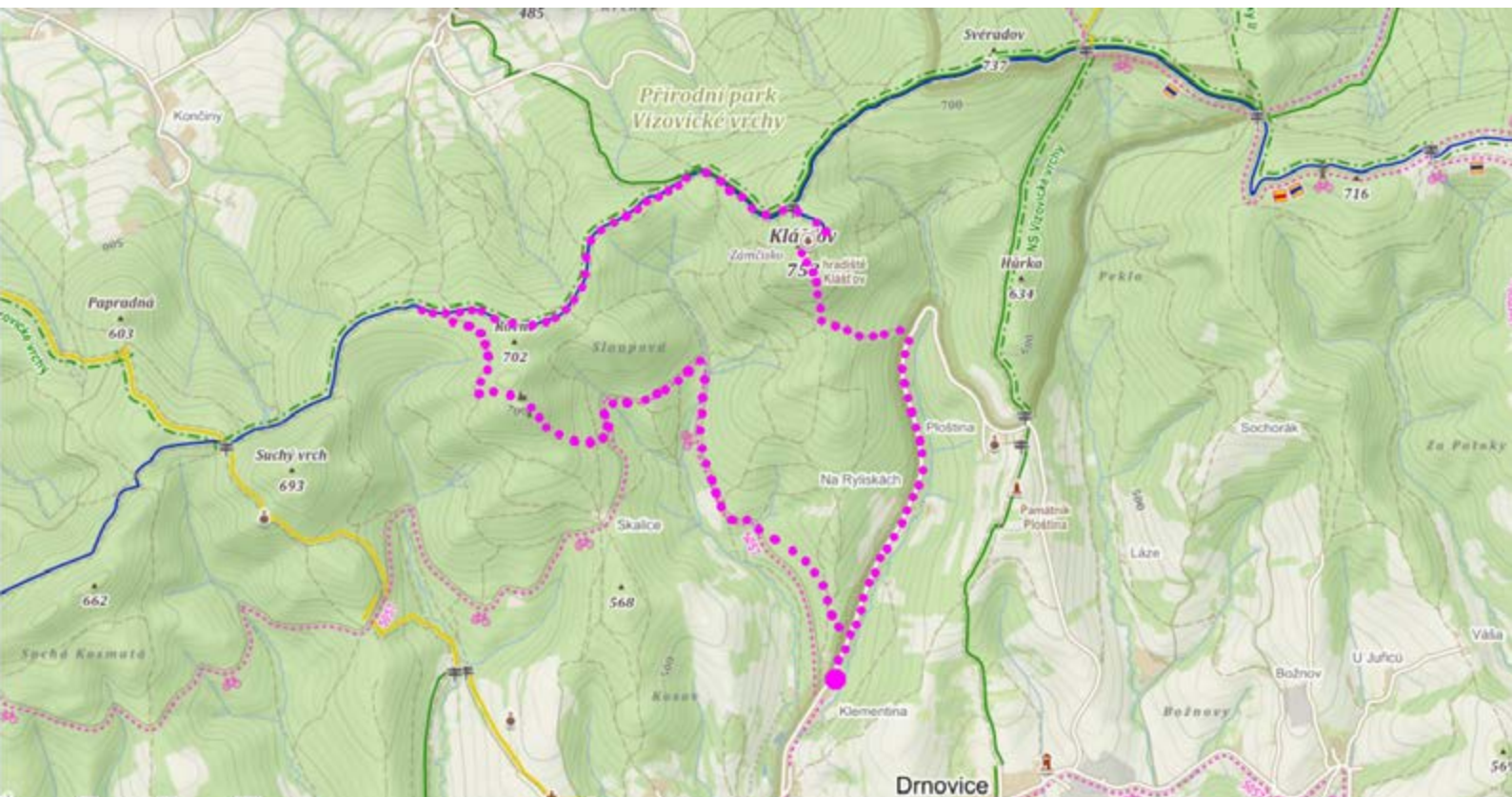
Lokality skal

Putování Lačnovskými skalami

A ke Klášťovu

Obsah

Krajinou skal a historie Vizovických vrchů	5
Rýsov	7
Starý Světlov	17
Engelsberg – Sehrad	22
Klášťov	27
Mlčačky	37
Lačnovské skály	45
Krajčice	59
Čertovy skály	63
Přírodní památka Kopce	67
Lokality skal	73
Putování Lačnovskými skalami	74
A ke Klášťovu	75

Jaromír Slavíček
KRAJINOU SKAL A HISTORIE

Autorské právo © Jaromír Slavíček 2021

slavicek.tenis@seznam.cz

Fotografie © Jaromír Slavíček, Josef Wagner,

František Lysáček, Ivan Čížmář 2021

Vydal ELTISK, vydavatelství a nakladatelství

Mariánské náměstí 63, 688 01 Uherský Brod

www.eltisk.cz, vydavatelstvi@eltisk.cz

Sazba a tisk ELTISK, s.r.o.

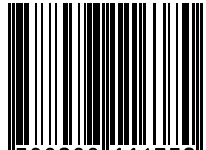
1. vydání

Všechna práva vyhrazena. Tato kniha a ani její části nesmí být rozmnožována tiskem, fotokopiemi, počítačovými datovými soubory, ani jiným způsobem bez předchozího svolení nakladatelství.

ISBN 978-80-88116-37-0

ISBN 978-80-88116-37-0

9 788088 116370